

Forststyrelsens naturtjänster

Vårdare av vår gemensamma natur

Årsberättelse 2009

Finlands nationalparker och naturreservat, ödemarksområden och statens strövområden samt allmänna vattenområden som förvaltades av Forststyrelsen 31.12. 2009.

Information om skötseln av områden: www.metsa.fi > Naturskydd.
Information om områden och deras service: www.utinaturen.fi, www.utflyktskarta.fi

Forststyrelsens naturtjänster

Naturtjänster, styrningsenheter

PB 94, 01301 Vanda, Finland
tfn 0205 64 100

Lapplands naturtjänster

PB 8016,
96101 Rovaniemi, Finland
tfn 0205 64 100

Österbottens naturtjänster

Torangintaival 2,
93600 Kuusamo, Finland
tfn 0205 64 100

Södra Finlands naturtjänster

PB 94,
01301 Vanda, Finland
tfn 0205 64 100

Forststyrelsen, som administrerar 12 miljoner hektar av statens land- och vattenegendom, fyllde 150 år 2009. Under årtiondenas lopp har statens land- och vattenområden varit i flera organisationers besittning. I början av 2000-talet sammanfördes land- och vattenområdena under en enda organisation i enlighet med statens fastighetsstrategi.

Forststyrelsens långa historia har alltid varit sammanflätad med finska statens utveckling. Också nu är statens mark- och vattenområden på många sätt förknippade med samhällets välfärd.

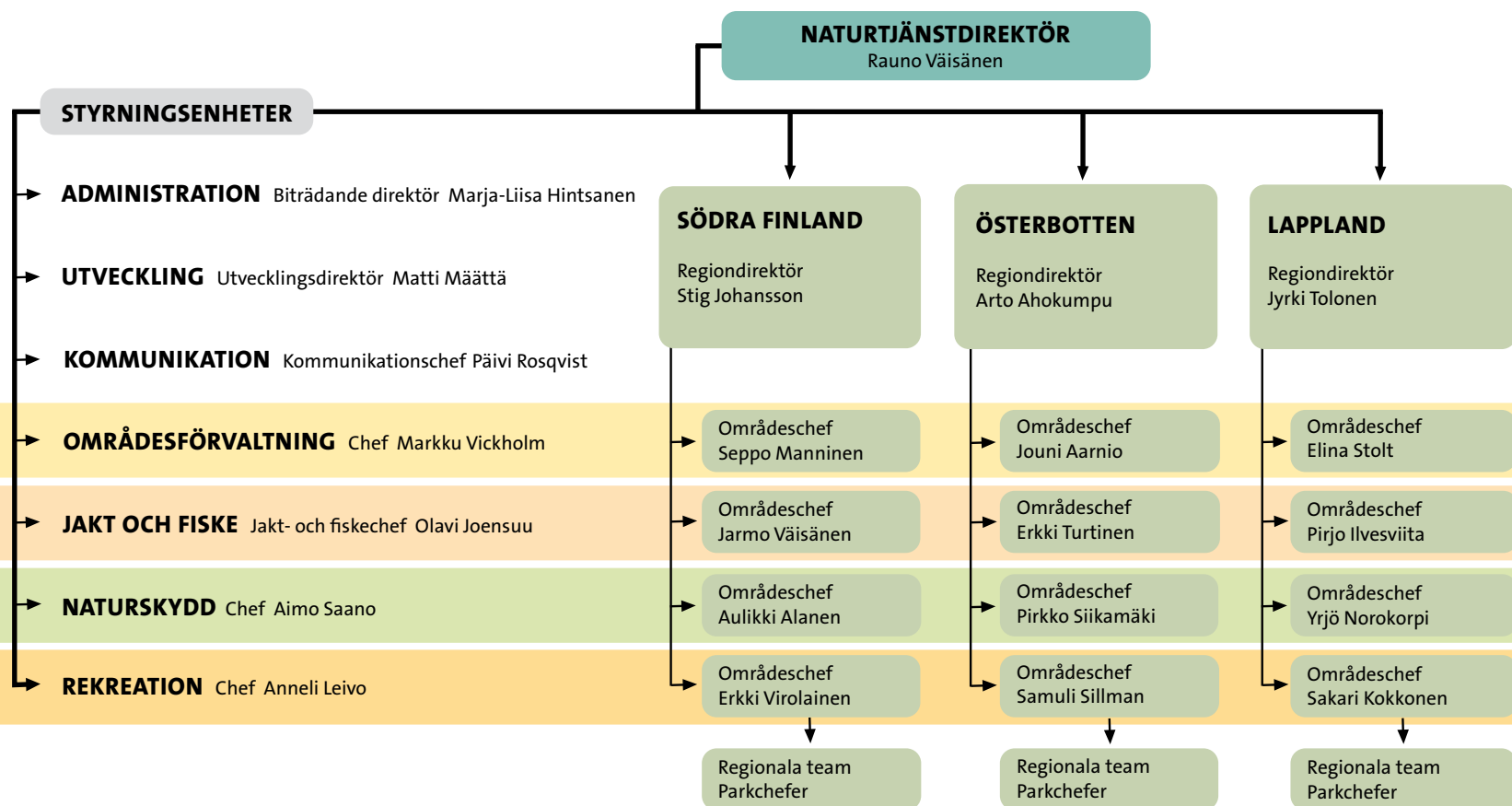
Forststyrelsens naturtjänster skyddar och vårdar Finlands värdefullaste natur – våra nationalskatter. Vi erbjuder såväl finländare som utlänningar som rör sig i vår natur äkta naturupplevelser.

Bevarande och tillvaratagande av naturens rikedomar

FORSTSTYRELSENS MISSION

PROCESER

Innehåll

Naturtjänsterna förvaltar mycket	1
En effektiv centralförvaltningsenhet och en stark lokal aktör.....	3
Vi sköter skyddsområdena och naturresurserna ansvarsfullt och kostnadseffektivt.....	5
Vår mångsidiga service inspirerar till utflykter i naturen.....	8
Statens satsning på nationalparkerna skapar förutsättningar för turistföretagarna	11
Temaåret 2010 för naturens mångfald	12

Text: Päivi Rosqvist, Tiina Grahn

Layout: Marianne Katainen

Översättning: Cajsa Rudbacka-Lax

Pärmbild: På Jussarö i Ekenäs skärgårds nationalpark möts hav och urskog. Foto: Jari Kostet.

Forststyrelsen, naturtjänster 2010
PB 94, (Fernissagatan 4),
01301 Vanda, Finland
Telefon 0205 64 100

www.metsa.fi
www.utinaturen.fi
www.utflyktskarta.fi

Erweko Painotuote oy, Helsingfors 2010
Upplaga 400 st.

ISBN 978-952-446-758-2 (tryckt)
ISBN 978-952-446-759-9 (pdf)

Naturtjänsterna förvaltar mycket

Naturtjänsternas roll och framtid stod i rampljuset hösten 2009, då det fördes en livlig offentlig debatt om affärsverksreformen och Forststyrelsens framtida organisationsmodell.

Det fanns också all orsak till detta eftersom naturtjänsterna sköter vår nationalegendom. Vi ansvarar för att natur- och kulturvärdena hos nationalparkerna och nästan hela det övriga nätverket av skyddsområden i vårt land bevaras. Av de statsmedel som riksdagen beviljar för naturskyddet styr miljöministeriet merparten till naturtjänsterna. Detta arbete finansieras inte med inkomsterna av Forststyrelsens affärsverksamhet.

Samhället får vederlag för sina pengar på många sätt. Värden av skyddsområdena är av såväl nationell som internationell betydelse: att naturens mångfald ska försvinna är ett liknande hot som klimatförändringen, och det viktigaste verktyget för att bekämpa det är ett heltäckande och välskött nätverk av skyddsområden. Finlands naturskyddsområden är också en viktig länk i det europeiska och världsomspännande nätverket av skyddsområden.

Förutom skyddsmålen riktar sig många andra samhällsbehov mot nätverket av skyddsområden. Det går att samordna dem eftersom vi sköter det landsomfattande nätverket av skyddsområden som en helhet med hjälp av bl.a. enhetliga informationssystem och moderniserade planeringssystem.

Att områdena sköts som en helhet gör det möjligt att styra skyddsresurserna till de ställen där behovet är som störst. På motsvarande sätt kan vi också styra statens satsningar på friluftstjänster så att de stödjer turismnäringen på bästa sätt. Enligt den utredning som vi gjort tillsammans med Skogsforskningsinstitutet får samhället tillbaka de statsmedel som allokerats till skyddsområdenas friluftstjänster t.o.m. tjugofaldigt i form av lokal företagsverksamhet.

Fast naturtjänsterna är en effektiv och enhetlig centralförvaltningsenhet finns vår personal i huvudsak där arbetet utförs, dvs. på olika håll i landet. På så sätt förenar vi det lokala perspektivet med internationella och nationella mål.

Förutom naturskyddsnätverket sköter naturtjänsterna jakt-, fiske-, terrängtrafik- och övervakningsärenden på alla statliga områden. Användningen av skyddsområdena kan granskas och styras som en del av användningen av mera vidsträckt regionala helheter.

Naturtjänsterna har också beredskap att använda sin sakkunskap för att planera områden som omger naturskyddsområdena så att kopplingarna till nätverket av skyddsområden

FORSTSTYRELSEN / JARI KOSTET

kan stärkas på ett kostnadseffektivt sätt. Exempelvis inom ramen för METSO-programmet såg vi tillsammans med Forststyrelsens skogsbruk till att 10 000 hektar av statens ekonomiskogar i södra Finland började omfattas av tilläggsskydd.

Resultaten av naturtjänsternas arbete motsvarar alltså väl de mål som statsägaren satt för det. Vi förmår också uppnå dem på ett kostnadseffektivt sätt: exempelvis vår totalproduktivitet har förbättrats. Att statens skydds- och strövområden sköts på ett enhetligt sätt samt att jakt- och fisketjänster produceras under miljö- samt jord- och skogsbruksministeriets direkta resultatstyrning är en bra modell för naturtjänsterna även i fortsättningen.

Rauno Väisänen

Naturtjänstdirektör, Forststyrelsen

” Under våra arbetsledares handledning kan fångarna bygga eller reparera konstruktioner, t.ex. spänger eller staket samt delta i naturvårdsarbeten. Verksamheten gagnar naturen, vandrarna, Forststyrelsen och dem som utför arbetet. De får arbetserfarenhet och det blir lättare att anpassa sig till det civila.”

PARKFÖRVALTARE ARI VÄÄNÄNEN, TAVASTEHUS,
AULANKO NATURSKYDDSSOMRÅDE

Nästan alla områden som sköts av Forststyrelsens naturtjänster är på samma sätt som Aulanko naturskyddsområde inte bara betydande naturturismobjekt utan också viktiga närreklamationsställen för lokalbefolkningen. FOTO: JARI KOSTET

En effektiv centralförvaltningsenhet och en stark lokal aktör

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk som producerar tjänster inom naturresurser. Forststyrelsens uppgifter är indelade i företagsverksamhet och offentliga förvaltningstjänster som sköts av naturtjänsterna. Till dem hör naturskydd och friluftstjänster för medborgarna samt uppgifter i anslutning till jakt och fiske, terrängtrafik, flottning och fröförsörjning. Vi arbetar utspridda där skyddsobjekten finns men enligt enhetliga rutiner. De offentliga förvaltningsuppgifterna finansieras i huvudsak ur statsbudgeten.

Forststyrelsens naturtjänster sköter statens områden som är reserverade för naturskydd och friluftsliv. De är Finlands samtliga 35 nationalparker, 19 naturreservat och 7 statliga strövområden samt nästan 500 andra naturskyddsområden. Också de 12 vidsträckt ödemarksområdena i Lappland och de allmänna vattenområdena i Finland är i Forststyrelsens naturtjänsters besittning.

Naturtjänsternas produktivitet förbättrades ytterligare

Naturtjänsternas totalproduktivitet förbättrades med nästan 5 % jämfört med föregående år. Indexet beskriver antalet färdiga slutprestationer i förhållande till kostnaderna. Beräkningen av produktivitetsindexet baserar sig på Statistikcentralens metod.

Vår effektiviserade verksamhet skapar förutsättningar att klara av uppgifterna även i en tid när resurserna är knappa. Vi komprimerade vår organisation genom att slå samman vissa administrativa enheter vid såväl Österbottens som Lapplands naturtjänster. Vi ersätter arbetsresor med webbkonferenser, vilket sparar tid och kostnader och minskar utsläppen.

Arbetstagarna finns över hela Finland

Vid naturtjänsternas styrningsenhet i Forststyrelsens huvudkontor i Vanda arbetade cirka 5 % av vår personal. Vid Södra Finlands naturtjänster fanns i slutet av året 45 % av vår personal, och inom Lapplands naturtjänsters område samt inom Österbottens naturtjänsters område, som sträcker sig från Vasa till Uleåborg och Kuusamo, en fjärdedel inom vardera området.

Vid naturtjänsterna utfördes inalles 513 årsverken, dvs. lika mycket som föregående år. Vid naturtjänsterna arbetade i slutet av året 385 fast anställda och 131 visstidsanställda personer. Andelen årsverken som utfördes av de fast anställda (68 %) ökade med 10 årsverken.

Sammanlagt 51,4 milj. euro

Det arbete som Forststyrelsens naturtjänster utför är i huvudsak budgetfinansierat. Trots att projektfinansieringens procentuella andel var liten är den viktig för utvecklandet av verksamheten.

Naturtjänsterna är dessutom särskilt sommartid en viktig sysselsättare av studerande och ungdomar.

Vi sysselsätter också fångar från öppna anstalter med iståndsättning och skötsel av skyddsområden i bl.a. Noux, Sibbo storskog och Aulanko. Senaste år uppgick fångarnas arbetsinsats till 33 årsverken.

Det frivilliga arbetet uppskattas till ungefär 20 årsverken på årsnivå. Tillsammans med t.ex. WWF Finland och Finlands naturskyddsförbund ordnar vi talkoläger där deltagarna utför naturvårdsarbete. Frivilliga hjälper också till med att övervaka flera arters bon, t.ex. kungörnen och saimenvikaren.

Land- och vattenareal i Forststyrelsens besittning 31.12. 2009

Landområden	ha	av vilka förvaltade av naturtjänsterna
Ekonomiskogar	5 046 000	0
Lagstadgade skyddsområden	1 455 000	1 455 000
Ödemarksområden	1 380 000	1 380 000
Reserveringar av skyddsområden enligt skyddsprogram	598 000	598 000
Övriga specialområden	651 000	465 000*
Totalt	9 130 000	3 898 000
Landområden	9 130 000	3 898 000 (42,7 %)
Vattenområden	3 411 000	3 153 000 (92,4 %)
Alla områden totalt	12 541 000	7 051 000 (56,2 %)

De statliga mark- och vattenområden som är i Forststyrelsens besittning utgör nästan en tredjedel av Finlands areal. Statens strövområden* (25 000 ha) ingår i skogsbrukets balansräkning men de sköts av naturtjänsterna.

” I fjol inleddes projektet FINMARINET som finansieras av EU genom Life+. Genom att dyka kartlägger vi marina Natura 2000-områden samt Finlands ekonomiska zon för att hitta potentiella nya Natura-områden. Inom ramen för det internationella ULTRA-projektet testade vi laserbaserad lodning på grunda havsområden i Kvarken. Målet är att utveckla en ny och effektiv metod att klassificera havsbotten och dess växtlighet genom att analysera egenskaperna hos en laserstråle som reflekteras från havsbotten.”

SPECIALPLANERARE MICHAEL HALDIN,
FORSTSTYRELSENS NATURTJÄNSTERS MARINPROGRAM, VASA

Vi sköter skyddsområdena och naturresurserna ansvarsfullt och kostnadseffektivt

Forststyrelsens naturtjänster har anförtrots ansvaret för nästan alla naturskyddsområden i vårt land. Bland dem finns alla nationalparker. Vi ansvarar också för att statens jaktmarker och fiskevatten används på ett uthålligt sätt. Vi samarbetar nära med universitet och forskningsinstitut samt internationella expertorganisationer. Finlands naturskyddsförbund beviljade 2009 Forststyrelsens naturtjänsters personal och ledning miljöpriset för långsiktigt arbete som vårdare av vår nationalegendom.

Naturskyddsarbetet bygger på kännedom om naturvärdena. Kartläggningarna av naturtyper och arter utgör en viktig del av Forststyrelsens naturtjänsters arbete. De hjälper oss att inrikta skyddet och användningen av naturresurserna på rätt sätt. Under åren har vi i hög grad uppnått de mål för kartläggning av landnaturen som miljöministeriet har satt upp för oss.

Exempelvis 2009 utförde vi naturkartläggningar på över 35 000 hektar norr om det s.k. METSO-området, på mellersta Lapplands frodiga myrar och fjällen i norr. Vi restaurerade också sammanlagt ungefär 500 hektar ripmyrar, våtmarker för sjöfåglar och skogskärr.

Undervattensvärlden avslöjar sina hemligheter

Kännedomen om havsområdenas naturvärden är bristfällig. För att samordna målen för skyddet och användningen av havsområdena behövs det snabbt grundläggande information om undervattensnaturen. Senaste år inventerade våra biologer havsnaturen under vattnet genom att dyka på ett område av nästan 6 000 hektar.

Kartläggningen av undervattensnaturen går dock mycket långsamt i förhållande till trycket på havsnaturen. Därför har Forststyrelsens naturtjänster utrett möjligheterna att kartlägga havsnaturen från flygplan, vilket skulle påskynda kartläggningarna avsevärt. Metoden, som utnyttjar på laserbaserad lodning, har ursprungligen utvecklats för att hitta u-båtar och minor, men när den lyckas ger den också snabb och exakt naturinformation om cirka 30 km² per dag.

← Forststyrelsens marinbiologer kartlägger såväl naturvärden som kulturarv under vattenytan. FOTO: FORSTSTYRELSEN / JAN EKEBOM

På skyddsområdena finns också ett rikt kulturarv

Skötseln av kulturarvet på skyddsområdena har anförtrots Forststyrelsens naturtjänster. På samma sätt som naturskyddsarbetet bygger också skyddet och vården av kulturarvet på kartläggning av värdena. Senaste år inventerade vi t.ex. kulturarvet i Lappland på tio områden där vi kartlade ungefär 250 kulturarvsobjekt. Vi kartlade också kulturarv under vattnet, bl.a. i närheten av klippmålningarna från stenåldern i Hossa i Suomussalmi.

Inventeringarna av kulturarvet omfattar nu 7 % av den areal som förvaltas av naturtjänster. Naturtjänsternas inventeringsmetod prövades också i ekonomiskogar, och i anslutning till genomförandet av Finlands nationella skogsprogram lade Forststyrelsen fram ett förslag till inventeringsprogram för kulturarvet på statens marker.

”Kunskapen om kulturarvet i Lappland är fortfarande bristfällig, och som ansvarig för utredningarna får jag utnyttja och utöka mina kunskaper i arkeologi och biologi. Vi använder den insamlade informationen när vi planerar användningen av områdena, både för att skydda objekten och för att berätta om kulturarvet för vandrarna.”

SPECIALPLANERARE PIRJO RAUTIAINEN,
KULTURARV, ROVANIEMI

Två fångstgropar för ren i Tsarmitunturis ödemarksområde.

FORSTSTYRELSEN / PIRJO RAUTIAINEN

ILPO AALTO

Det är mycket viktigt att utvidga det området där saimenvikaren är fredad för att stärka stammen. Senaste år föddes bara 44 kutar i hela Saimen. Av dem hade 6 dött i boet.

Vi skyddar arter på land, i vattnet och i luften

Forststyrelsens naturtjänster ansvarar för skyddet av vissa hotade arter i hela landet och för övervakningen av bestånden. Av fågelarterna har beståndet av vitryggig hackspett stärkts betydligt, pilgrimsfalkens häckning lyckades bättre än vanligt och havsörnens häckningsresultat var normalt i norra Finland. Däremot var kungsörnens och jaktfalkens häckningsresultat synnerligen svagt till följd av den dåliga näringsituationen. Trots effektiviserade skyddsåtgärder fick man inte fjällräven att föda ungar i Finland 2009.

Diskussionen om skyddet av saimenvikaren var livlig 2009. Jord- och skogsbruksministeriet satte som mål att utöka den areal där fisket begränsas på frivillig väg till 1 500 kvadratkilometer på saimenvikarens viktigaste livsområden. Fredningsområdet är i kraft på våren och försommaren, då kutarna löper störst risk att hamna i näten. Forststyrelsen effektiviserade ingående av frivilliga avtal och i samarbete med lokala aktörer och aktörer i fiskebranschen lyckades vi nästan nå målet.

Skötsel- och användningsplanerna för skyddsområden görs för naturen och människan

Skötseln och användningen av naturskyddsområdena och verksamheten på dem styrs genom skötsel- och användningsplanerna. Det enhetliga planeringssystemet garanterar att skyddsområdena sköts som en riksomfattande helhet, där man också beaktar Finlands globala skyddsförpliktelser och de nationella behoven av rekreation i naturen. Lokalt samarbete gör att människornas önskemål och åsikter syns i planerna.

Senaste år utarbetade vi skötsel- och användningsplaner för 32 områden, t.ex. Seitsemienens, Liesjärvi, Riisitunturi och Bottenvikens nationalparker.

En eventuell utbyggnad av vindkraft i Kvarkens världsarvsområde väckte livlig diskussion i området. Också Unesco begärde en utredning om projektet av Finland. Den första förvaltnings- och utvecklingsplanen färdigställdes som grund för samarbetet kring världsarvsområdet i Kvarken. Naturtjänsterna koordinerar skötseln och användningen av världsarvsområdet.

Vården av vilt- och fiskbestånden säkerställer jakt- och fisketraditionens framtid

Forststyrelsens naturtjänster följer vilt- och fiskbestånden samt fångsterna på statens marker. Jaktkvoterna bygger på villtriangelinventeringar samt den linjeräkningsmetod med hjälp av fågelhund som vi tagit i bruk i norra Lappland. Tack vare den nya metoden, som lämpar sig bättre för fjällområdena, känner vi nu bättre till nivån på ripstammen än någonsin tidigare. Uppgifterna från räkningarna går till Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, som ger slutliga resultat som läggs till grund för Forststyrelsens tillståndskvoter.

Den verksamhetsmodell som naturtjänsterna utvecklat för aktiv skötsel av viltets livsmiljöer inkluderades i det normala planeringsarbetet i ekonomiskogar, vilket förutsatte omfattande intern utbildning vid Forststyrelsen 2009.

Med hjälp av tilläggsfinansiering som beviljades 2009 vidtog vi åtgärder för att göra fisket mångsidigare och förändra fiskbeståndets struktur. I norra Österbotten restaurerade vi skogsbäckar på öringens fortplantningsområden och i Lappland skötte vi om fiskevattnen i de konstgjorda sjöarna för att stödja yrkesfisket.

SAVON ERÄMEDIA / KIMMO PÖRI

Skogsnaturens mångfald gynnas av METSO-programmet

Målet för METSO-programmet för skogarnas mångfald är att stoppa utarmningen av skogliga naturtyper och skogslevande arter och etablera en gynnsam utveckling av skogsnaturens mångfald. Med hjälp av METSO-programmet kan man också på ett betydande sätt stärka kopplingarna till nätverket av skyddsområden, vilket är viktigt både för att upprätthålla naturens mångfald och med tanke på anpassningen till klimatförändringen. METSO-programmet omfattar objekt från sydkusten till södra Lappland.

Naturtjänsterna är med och genomför METSO-programmet på såväl enskilda som statens marker. År 2009 nådde vi METSO-målen väl. I det geografiska informationssystemet förde vi in uppgifter om kartlagda naturtyper på sammanlagt 18 000 hektar statliga skyddsområden och enskilda marker. Vi kartlade också ett stort antal arter. Den insamlade informationen utnyttjas för att planera skötseln och användningen av skyddsområdena samt för att bedöma hur pass hotade olika arter är.

Förutom kartläggningarna restaurerade och skötte vi över 3 000 hektar skogar, trädbevuxna myrar, trädbevuxna vårdbiotoper, lundar och andra värdefulla livsmiljöer på METSO-området. Tillsammans med Skogsforskningsinstitutet följer vi kostnadseffektiviteten och de ekonomiska konsekvenserna i fråga om restaurering och naturvård.

Forststyrelsen lade fram ett förslag om att områden som är viktiga för mångfalden permanent skulle undantas från skogsbruk och skyddas. Objekten, som omfattar 10 000 hektar, har i huvudsak valts ut i södra Finland. Vid valet av objekt utnyttjades förutom Forststyrelsens egen sakkunskap dessutom naturorganisationernas skyddsförslag samt Zonation-programmet, som utvecklats av forskare vid Helsingfors universitet.

← Jakten och fisket på statens marker är en viktig del av naturtjänsternas arbete liksom att se till att viltstammarna är uthålliga. Jakttillståndskvoterna baserar sig på vilträkningarna, som utvecklas hela tiden.

Vår mångsidiga service inspirerar till utflykter i naturen

Allt flera finländare beger sig till en nationalpark eller något annat naturobjekt som vårdas av Forststyrelsens naturtjänster för att få uppleva äkta natur. På de områden som vi sköter kan man få njuta av enastående landskap, bli på bättre humör och friskare och samla naturens hävor. Den service som vi upprätthåller möjliggör trygga upplevelser och säkerställer att naturens mångfald bevaras även i de populäraste parkerna. Våra webbsidor och kundbetjäningställen hjälper en att komma i gång.

År 2009 uppgick antalet besök i de finländska nationalparkerna till nästan 1 943 500, då det 2008 var 1 755 500. De populäraste målen var Pallas-Yllästunturi, Urho Kekkonens, Noux, Oulanka och Pyhä-Luosto nationalparker.

Antalet besök på statens strövområden uppgick till 343 000. Det totala antalet besök på Forststyrelsens rekreationsobjekt har uppskattats till 4,7 miljoner 2009. Statistik över de olika områdena finns på insidan av den bakre pärmen till denna årsberättelse.

Naturtjänsterna deltog också i beredningen av nya nationalparker när statsrådet fattade ett principbeslut om att inrätta Finlands 36:e nationalpark i Bottenhavet. Utredningen om förutsättningarna att grunda Sibbo storskogs nationalpark väntade bara på finslipning i slutet 2009. Bägge områdena skulle komplettera vårt nätverk av nationalparker på ett betydande sätt.

Uppgifter om vandringsleder och friluftsanordningar registreras i Forststyrelsens naturtjänsters informationssystem. Karttjänsten Utflyktskarta.fi visar uppgifterna för dem som rör sig i naturen.

Våra webbtjänster gör det lätt att bege sig ut i naturen
Forststyrelsen upprätthåller mångsidiga webbtjänster på finska, svenska, engelska och nordsamiska för dem som rör sig i naturen.

Webbplatsen Luontoon.fi (Utinaturen.fi) ökade ytterligare i popularitet och 2009 besöktes webbplatsen 2 262 000 gånger. På sommaren öppnades en webbutik i anslutning till webbplatsen där kunderna kan köpa t.ex. produkter som är försedda med nationalparkernas och statens strövområdets logo.

Tjänsten Utflyktskarta.fi, som erbjuder kartor över utflyktsmål samt fiske- och jaktområden, ökade också i popularitet. Den nya webbplatsen om stora rovdjur, Suurpedot.fi, öppnades i november. Det sattes genast nytt månadsrekord för antalet besökare på webbplatsen, dvs. mer än 50 000 besök.

På webbplatsen Metsa.fi finns grundläggande information om bl.a. naturskydd och hotade arter samt skötsel- och användningsplaner för områdena.

Fiskarna har redan länge kunnat skaffa tillstånd via mobiltelefon, och 2009 utvidgade vi tjänsten till jakt sidan. Genom att ringa automatnummer kan man köpa kortvarigt tillstånd för annat småvilt än hönsfåglar.

Det blev också möjligt att fylla i vissa tillståndsansökningar via webben 2009, och hälften av dem som ansökte om tillstånd utnyttjade detta. Det elektroniska ansökningssystemet för yrkesfisketillstånd, säsongstillstånd för jakt och tillstånd för älgjakt påskyndar också behandlingen av ansökningarna.

Det såldes sammanlagt 31 900 olika jakttillstånd och 77 500 fisketillstånd. Det beviljades 6 839 tillstånd att dra snöskoterspår, något som berättar både att själva snöskoteråkningen ökat och att den olovliga åkningen minskat.

” Det arbete som utförs av jakt- och fiskeövervakarna har fortgått under Forststyrelsens hela 150 år långa historia. I början övervakade man att ingen tog ved utan lov. Numera övervakar vi att jakten, fisket och terrängtrafiken på statens områden går lovligt till. Dessutom övervakar vi naturskyddsområdena. Övervakningen är till stor del förebyggande arbete, dvs. att vi syns i de områden där folk jagar och fiskar. Till utbildningen är nästan alla av oss poliser. Jakt- och fiskeövervakaren är en myndighet som övervakar att lagen följs och som har ungefär samma rättigheter som polisen.”

JAKT- OCH FISKEÖVERVAKARE TIMO RASKU, PARKANO

MARKUS SIRKKA

Det totala antalet besök på Forststyrelsens rekreationsobjekt har uppskattats till 4,7 miljoner 2009.

Nöjda kunder i terrängen och i naturumen

Friluftskundernas belåtenhet med vår service förblev på god nivå: den var 4,2 på en skala 1–5. Jägarna gav betyget 3,5 och fiskarna 3,6, vilket ligger på samma nivå som tidigare år.

För att alla finländare ska ha möjlighet att njuta av storslagna naturupplevelser förbättrade vi ytterligare vår lättillgängliga service, senaste år bl.a. på Polcirkelns strövområde. Våra objekt finns nu presenterade i den nya tjänsten Suomi-kaikille.fi.

I juni 2009 tog statsminister Matti Vanhanen ett viktigt spadtag för både naturen och ungdomen på Evois-området i Tavastehus, när byggnadsarbetena på det ungdomslägercentrum som inrättas i samband med Evois strövområde påbörjades i juni. Lägercentret byggs av Finlands Scouter och Forststyrelsen tillsammans och det blir klart till scouternas storläger i juli-augusti 2010.

Vi betjänade våra kunder på totalt 29 serviceställen i närheten av skydds- och strövområden. Det totala antalet besök på våra kundbetjäningställen var 866 000. Antalet kunder som deltog i guidade utflykter uppgick till nästan 48 000.

Kulturarvet i fokus under Forststyrelsens 150:e år

På många orter kunde finländarna delta i firandet av Forststyrelsens 150-årsjubileum, när naturumen ordnade födelsedagstillsällningar som var öppna för alla. I naturumen ambulerade också utställningen Tidsträdet, som berättade om skogens betydelse för finländarna. I Seitsemäns nationalpark ordnade vi evenemang för allmänheten i en veckas tid på Kovero kronoskogstorp i Ikalis.

I Aulanko naturskyddsområde återinförde vi efter många års paus svanar, som hör ihop med kulturlandskapet där. I den namntävling som ordnades tillsammans med Radio Häme våren 2009 fick svanparet de Sibelius-inspirerade namnen Aino och Janne.

Under Forststyrelsens jubileumsår hade det förflutit 60 år sedan skoltsamerna från Petsamo omplacerades i byarna Sevettijärvi, Nellim och Keväjärvi i Enare. Som ett inslag under det egna jubileumsåret stödde Forststyrelsen Skoltkulturstiftelsens verksamhet genom att på gränsen till skoltområdet resa den ståtliga informationstavla som skolterna själva önskat. Den berättar om skolterna och skoltområdet på skoltsamiska, finska och engelska.

Nationalparkerna är turistområdenas attraktionsfaktorer. God turistservice i närheten av dem får turisterna att stanna längre i området och besöka även andra objekt. FOTO: MARKUS SIRKKA

Statens satsning på nationalparkerna skapar förutsättningar för turistföretagarna

De pengar som staten investerar i rekreativsmöjligheterna i nationalparker och strövområden får samhället flerfaldigt tillbaka i form av företagsverksamhet och arbetsplatser. Statens satsning på naturskydd och avgiftsfria friluftstjänster skapar långsiktiga förutsättningar för företagets turistservice.

Den totala inkomsteffekten av besökarnas penninganvändning i nationalparkerna var 85,7 miljoner euro och de totala sysselsättningseffekterna 1 100 årsverken. På statens strövområden var motsvarande siffror 17,9 miljoner euro och 230 årsverken. De totala inkomsteffekterna beräknas enligt en modell som naturtjänsterna utvecklade 2009 i samarbete med Skogsforskningsinstitutet. De totala inkomsteffekterna betyder de årliga direkta och indirekta inkomsteffekterna i närområdet av besökarnas penninganvändning.

I de populäraste nationalparkerna kan besökarnas penninganvändning tillföra närområdet upp till 20 euro per varje euro som investerats i servicen i parken. Exempelvis i Oulanka nationalpark var kostnaderna för rekreationen 700 000 euro per år, och den totala kostnadseffekten i området av parkens besökare var 14,7 miljoner euro per år. Ett bra exempel på statens strövområden är Ruunaa i Norra Karelen som är känt för sina fiske- och forspaddlingsmöjligheter. Också där får närområdet tillbaka en investering flerfaldigt i form av arbetsplatser och aktivitet.

En förutsättning för att de ekonomiska effekterna ska vara positiva är att det i närheten av skydds- och strövområdena finns turisttjänster som besökarna kan köpa. Genom att jämföra antalet besökare i områdena och inkomstflödena får man viktig information om serviceinvesteringarnas lönsamhet för de områden där servicen fortfarande är outvecklad.

Också satsningen på skötseln av statens viltområden och fiskevatten tillför regionekonomin i nordligaste Finland miljontals euro tack vare jakt- och fiskekunderna.

” *Naturtjänsterna producerar systematisk information om antalet besök i nationalparkerna och på andra populära utflyktsmål, om besökarnas åsikter och de lokalekonomiska effekterna. Detta hjälper oss att inrikta planeringen och användningen av områdena på rätt sätt. Det ger också företagarna förutsättningar att långsiktigt planera affärsverksamhet som bygger på hållbar naturturism.*

SPECIALPLANERARE JOEL ERKKONEN, REKREATIONSTJÄNSTER, ROVANIEMI

FORSTSTYRELSEN / PÄIVI RO SOVIST

Forststyrelsen samarbetar med turistföretagare för att främja hållbar naturturism även i nationalparkerna i skärgårdsområden. Förutom med egen båt når man servicen även med förbindelsefartyg och båttaxi.

Dragkraft tillsammans med regionens turistföretag

Naturtjänsterna ingår samarbetsavtal med naturturistföretag som förbundet sig att bedriva hållbar naturturism. I slutet av 2009 uppgick antalet avtal till 268. Tillsammans med våra partner genomför vi gemensamma marknadsförings- och kommunikationssatsningar med vilkas hjälp vi kan locka besökare till nationalparkerna och våra andra objekt samt använda oss av de lokala företagens service.

Vi utarbetar också regionala planer för naturturism, där vi anger principerna för naturturism som stödjer sig på Forststyrelsens objekt. År 2009 färdigställdes bl.a. en naturturismplan för Skärgårdshavets biosfärområde. Med dess hjälp utökas besökarnas möjligheter att bekanta sig med skärgårdsnaturen och skärgårdskulturen på ett sätt som värnar om deras enastående värde. Vi började också utarbeta en naturturismplan för Koli och Ruunaa.

Naturtjänsterna leder Kulma-projektet som tillsammans med 165 turistföretag skapar attraktiva kulturreseprodukter i Norra Österbotten från Kalajoki till Kuusamo. I och med projektet kartlägger och istandsätter vid kulturarvsobjekt så att de tilltalar även kommande generationer.

Temaåret 2010 för naturens mångfald:

Plock ur vårt arbete

Vårt arbete med nätverket av skyddsområden och för en hållbar användning av naturresurserna är effektivt arbete för att upprätthålla naturens mångfald. Samtidigt skapar vi immateriell och materiell välfärd för finländarna – rikedom i och av naturen.

Vi sköter naturresurserna och skyddsområdena resultatrikt och ansvarsfullt

År 2010 till exempel

- Startar vi ett femårigt projekt som finansieras av EU genom Life+ för att förbättra myrnaturens tillstånd. Målet är att återställa 4 250 hektar myrar i naturtillstånd.
- Gör vi en utvärdering av effektiviteten som omfattar skötseln av alla nationalparker. Vi utvecklar den datasystemshelhet som ansluter sig till skyddsområdena och planeringen och uppföljningen av dem.
- Effektiviserar vid de frivilliga avtalen om begränsningar av fisket så att vid får ett ungefär 1 500 kvadratkilometer stort sammanhängande skyddsområde för saimenvikaren.
- Tryggar vi flodkräftbestånden genom att göra upp ett kräftprogram för att förbättra beståndens uthållighet.
- Undersöker vi tillsammans med Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet hur skogsripan klarar sig och hur dess livsmiljöer används.

Vi ger alla en möjlighet att uppleva äkta natur

År 2010 till exempel

- Samordnar vi målen för naturskyddet och det växande friluftslivet i Pallastunturi genom att förbättra friluftsanordningarna.
- Naturumet i Noux som ska presentera hela Finlands natur börjar byggas. Med hjälp av projektet Hitta Noux utvecklar vi guidningstjänsterna i området.
- Utarbetar vi en skötsel- och användningsplan för den populära Oulanka nationalpark på ett sätt som inbjuder till större delaktighet.
- Utvecklar vi systemet för att sälja jakttillstånd per mobiltelefon.
- Intensifierar vi det lokala samarbetet med företagare, samer och beslutfattare i landskapen och kommunerna.

**Biologisk
mångfald**
DET GÄLLER LIVET

Vi är en pålitlig partner för turistindustrin

År 2010 till exempel

- Börjar vi bygga ett natur- och kulturcentrum i Pyhä-Luosto nationalpark.
- Utvecklar vi tillsammans med våra samarbetsföretag hållbar naturturism i flera områden, bl.a. Rovaniemi, Saariselkä, Kilpisjärvi, Enare och Kvarkens världsarvsområde.
- Gör vi fågelturismen till spetsprodukt i Limingoviken.
- Området Rokua-Ule träsk ansluts till nätverket GeoPark av geologiskt betydelsefulla objekt.
- Stärker vi den hållbara naturturismen i Skärgårdshavets nationalpark via det europeiska nätverket PAN Parks.

En effektiv förvaltning och en nöjd personal gör bra resultat

År 2010 till exempel

- Stärker vi våra resurser med hjälp av EU-finansierade och nationella projekt.
- Förbättrar vi ungdomssysselsättningen genom att anställa unga arbetslösa med statlig specialfinansiering.
- Under FN:s temaår för biologisk mångfald deltar vi i statsförvaltningens gemensamma kommunikationskampanj Biologisk mångfald – det gäller livet.
- Minskar vi våra kolfotspar genom att företa energisyner i naturumen så att alla har energiintyg före årets slut.

Forststyrelsen sköter torpet i Linnansaari nationalpark enligt traditionellt savolaxiskt svedjebbruk. Maatiainen – Det lantliga kulturarvet ry utsåg torpet jämte omgivningarna till 2009 års vårdbiotop. Omgivningen har inte ändrats mycket sedan 1945, då statens naturskyddsövervakare **Reino Kalliola** fotograferade det. År 2009 hade det gått 100 år sedan denne naturskyddets banbrytare föddes.

Uppskattat antal besök i Forststyrelsens kundtjänstställen 2009
(sammanlagt 866 000 besök)

Kundtjänstställe	Antal besök
Blåmusslan	14 700
Ekenäs	20 300
Etiäinen	10 300
Fjäll-Lapland	26 200
Hailuoto	30 000
Hautajärvi	8 200
Hossa	45 600
Ivalo	11 600
Kalajoki	28 100
Karhuntassu	38 400
Kellokas	69 000
Kiehinen	44 000
Kilpisjärvi	13 500
Koilliskaira	15 100
Korvatunturi	7 700
Nestori	27 000
Oskari	10 900
Oulanka	71 700
Pallastunturi	39 900
Petola	16 200
Pyhäntunturi	25 800
Ruunaa	7 600
Seitsemäinen	33 000
Siida	108 200
Syöte	32 300
Tavastland	17 400
Terranova	20 800
Tykö	26 400
Ukko	46 000

Uppskattat antal besök i nationalparkerna 2009
(sammanlagt 1 943 500 besök)

Nationalpark	Antal besök
Bottenviken	9 000
Ekenäs skärgård	44 500
Helvetinjärvi	33 000
Hiidenportti	12 000
Isojärvi	10 500
Kauhaneva–Pohjankangas	4 500

Koli	127 500
Kolovesi	7 500
Kurjenrahka	28 500
Lauhanvuori	10 000
Leivonmäki	12 500
Lemmenjoki	10 000
Liesjärvi	30 500
Linnansaari	31 000
Noux	179 500
Oulanka	165 500
Pallas–Yllästunturi	419 000
Patvinsuo	12 000
Petkeljärvi	19 500
Puurijärvi–Isosuo	11 500
Pyhä–Häkki	17 000
Pyhä–Luosto	128 000
Päijänne	15 000
Reposesi	74 500
Riisitunturi	15 000
Rokua	23 500
Salamajärvi	10 500
Seitsemäinen	45 500
Skärgårdshavet	53 500
Syöte	40 000
Tiilikkajärvi	7 500
Torransuo	20 500
Urho Kekkonen	289 000
Valkmusa	7 000
Östra Finska viken	19 000

Uppskattat antal besök på statens strövområden 2009
(sammanlagt 343 000 besök)

Statens strövområde	Antal besök
Evois	50 000
Hossa	54 500
Iso-Syöte	25 000
Kylmäluoma	28 500
Ruunaa	89 000
Tykö	75 000
Ule träsk	21 000

Forststyrelsens naturum och kundtjänstställen 2009.
Kontaktuppgifter samt service: www.utinaturen.fi > Kundtjänst.

Forststyrelsens naturtjänster sköter nationalparkerna och naturreservaten, övriga naturskyddsområden, ödemarksområden samt statens strövområden för att bevara naturvärdena och betjäna dem som rör sig i naturen. Vi ansvarar också för jakten och fisket på statens marker.

Vi sköter också de allmänna vattenområden i Östersjön och i sjöarna som är i statens ägo.

Naturtjänsternas personal är placerad där våra områden och vår service finns: på olika håll i Finland.

Information om naturobjekt: www.utinaturen.fi

Information om naturtjänsternas verksamhet: www.metsa.fi

